

Закон о судијама

Закон је објављен у "Службеном гласнику РС", бр. 116/2008,
104/2009, 101/2010121/2012 и 101/2013

Глава прва

НАЧЕЛА

Независност

Члан 1.

Судија је независан у поступању и доношењу одлуке.

Судија суди и пресуђује на основу Устава, закона и других општих аката, потврђених међународних уговора, општеприхваћених правила међународног права.

Сталност и непреместивост

Члан 2.

Судија своју функцију врши као сталну, изузев када се први пут бира за судију.

Судија врши функцију у суду за који је изабран.

Без своје сагласности судија не може бити премештен ни упућен у други суд, осим у случајевима предвиђеним овим законом.

Судија може, уз своју сагласност, бити упућен на рад у други државни орган или установу, у складу са овим законом.

Одржавање поверења у независност и непристрасност

Члан 3.

Судија је дужан да у свакој прилици одржи поверење у своју независност и непристрасност.

Судија је дужан да непристрасно води поступак по својој савести, у складу са властитом проценом чињеница и тумачењем права, уз обезбеђење правичног суђења и поштовање процесних права странака гарантованих Уставом, законом и међународним актима.

Службе, послови и поступци неспојиви са дужношћу судије одређују се законом.

Судије су дужне да се у свакој прилици придржавају Етичког кодекса, који доноси Високи савет судства.

Сви државни органи и функционери дужни су да својим поступањем и понашањем одржавају поверење у независност и непристрасност судија и судова.

Материјална независност

Члан 4.

Судија има право на плату у складу са достојанством судијске функције и његовом одговорношћу.

Плата судије значи гаранцију његове независности и сигурности његове породице.

Имунитет

Члан 5.

Судија не може бити позван на одговорност за изражено мишљење или гласање приликом доношења судске одлуке, осим ако се ради о кривичном делу кршења закона од стране судије.

Судија не може бити лишен слободе у поступку покренутом због кривичног дела учињеног у обављању судијске функције без одобрења Високог савета судства.

Одговорност за штету

Члан 6.

За штету коју судија проузрокује незаконитим или неправилним радом одговара Република Србија.

Ако је Република Србија на основу правноснажне судске одлуке, односно поравнања закљученог пред судом или другим надлежним органом, исплатила штету из става 1. овог члана, може тражити од судије накнаду исплаћеног износа, ако је штета проузрокована намерно.

Ако је одлуком Уставног суда, Европског суда за људска права или другог међународног суда, утврђено да су у току судског поступка кршена људска права и основне слободе и да је пресуда заснована на таквом кршењу или да је пресуда изостала због кршења права на суђење у разумном року, Република Србија може тражити од судије накнаду исплаћеног износа, ако је штета учињена намерно.

На захтев министра надлежног за правосуђе, Републички јавни правобранилац је дужан да покрене парнични поступак пред надлежним судом за накнаду исплаћеног износа из ст. 2. и 3. овог члана, по претходно прибављеном мишљењу Високог савета судства. Високи савет судства даје мишљење у року од 30 дана.

Право на удруживање

Члан 7.

Судије имају право да се удружују у струковна удружења ради заштите својих интереса и очувања независности и самосталности у раду.

Право струковног удруживања подразумева и учешће у активностима струковних удружења у току радног времена, ако се тиме не ремети рад у суду.

Учешће у доношењу одлука од значаја за рад судова

Члан 8.

Судија има право да узме учешће у доношењу одлука од значаја за рад судова и за одређивање и распоређивање средстава за функционисање судова.

Право на стручно усавршавање и обуку

Члан 9.

Судија има право и обавезу на стручно усавршавање и обуку о трошку Републике Србије, у складу са посебним законом.

Обука судија је организовано стицање и усавршавање теоријских и практичних знања и вештина потребних за самостално, стручно и ефикасно вршење судијске функције.

Обука је обавезна на основу закона или одлуке Високог савета судства у случају промене специјализације, битних промена прописа, увођења нових техника рада и ради отклањања недостатака у раду судије уочених приликом вредновања његовог рада.

Садржај програма обуке одређује се у зависности од професионалног искуства судије.

Избор и престанак функције и број судија и судија поротника

Члан 10.

Судију и председника суда бира и о престанку њихове функције одлучује Народна скупштина, односно Високи савет судства, у складу са овим законом.

Број судија и судија поротника за сваки суд одређује Високи савет судства.

Број судија прекршајних, Прекршајног апелационог и Управног суда одређује се и за свако одељење изван седишта суда.

Високи савет судства преиспитује потребан број судија и судија поротника у сваком суду на пет година.

По сопственој иницијативи или на предлог председника суда, председника непосредно вишег суда, председника Врховног касационог суда и министра надлежног за правосуђе, а на основу годишњег прилива предмета, Високи савет судства може преиспитати потребан број судија и судија поротника и пре истека рока од пет година.

Права из радног односа судије

Члан 11.

Судија остварује права из радног односа у складу са прописима који уређују права из радног односа изабраних лица, ако овим законом није друкчије одређено.

Глава друга

ПОЛОЖАЈ СУДИЈЕ

I. СТАЛНОСТ СУДИЈСКЕ ФУНКЦИЈЕ

1. Појам

Члан 12.

Судијска функција траје непрекидно од првог избора за судију до навршења радног века.

После избора судијска функција може престати под условима предвиђеним овим законом.

Изузетно, лице које се први пут бира за судију, бира се на три године.

2. Смањење броја судија

Члан 13.

Судијска функција не престаје ако буде смањен број судија у суду у коме обавља судијску функцију.

3. Удаљење са судијске функције

Разлози за удаљење

Члан 14.

Судија се удаљује са функције кад му је одређен притвор.

Судија може бити удаљен са функције кад је покренут поступак за његово разрешење или кривични поступак за дело због кога може бити разрешен.

Одлука о удаљењу

Члан 15.

О обавезном удаљењу судије одлучује председник суда, а о обавезном удаљењу председника суда - председник непосредно вишег суда.

Ако удаљење није обавезно, о њему одлучује председник Врховног касационог суда.

О удаљењу председника Врховног касационог суда одлучује Општа седница.

Трајање удаљења

Члан 16.

Судија се удаљује са функције до укидања притвора, окончања поступка за разрешење или окончања кривичног поступка.

Високи савет судства може судију вратити на функцију пре окончања поступка за разрешење.

Право на приговор

Члан 17.

На одлуку о удаљењу судија има право приговора Високом савету судства, у року од осам дана од дана достављања одлуке.

Високи савет судства одлучује о приговору из става 1. овог члана у року од осам дана од дана достављања приговора.

II. НЕПРЕМЕСТИВОСТ СУДИЈЕ

1. Појам

Члан 18.

Судија има право да стално своју функцију врши у суду за који је изабран, осим у случајевима прописаним овим законом.

Судија само уз своју сагласност може бити премештен или упућен из једног у други суд, други државни орган, установу или међународну организацију у области правосуђа.

Сагласност се даје у писменом облику и мора да претходи доношењу решења о премештају или упућивању.

2. Премештај

Члан 19.

Судија може, уз своју писмену сагласност, бити премештен у други суд исте врсте и истог или нижег степена, уколико постоји потреба за хитном попуном упражњеног судијског места, која се не може решити избором или упућивањем судије, уз прибављену сагласност председника оба суда.

Изузетно од става 1. овог члана, судија може без своје писмене сагласности бити премештен у други суд у случају укидања суда или укидања претежног дела надлежности суда за који је изабран.

Суду је укинута претежни део надлежности када је због промене стварне надлежности, због оснивања новог суда или због промене подручја на којем суд врши надлежност измењен потребан број судија у суду.

У случају из става 2. овог члана судија може бити премештен само у суд истог степена који преузима надлежност суда који је укинута или којем је укинута претежни део надлежности, на основу критеријума које прописује Високи савет судства.

Судија трајно наставља функцију у суду у који је премештен.

Решење о премештају доноси Високи савет судства.

3. Упућивање у други суд

Члан 20.

Судија може бити упућен на рад само у други суд исте врсте и истог или непосредно нижег степена, најдуже годину дана.

Изузетно, судија може бити упућен у суд непосредно вишег степена, ако испуњава законом прописане услове за избор за судију суда у који се упућује.

Судија се упућује у суд у коме недостатак, спреченост, изузеће судија или други разлози отежавају или успоравају рад суда.

Решење о упућивању судије из ст. 1. до 3. овог члана, уз сагласност судије, доноси Високи савет судства.

Пре доношења решења о упућивању судије из ст. 1. до 3. овог члана, Високи савет судства ће прибавити мишљење седнице свих судија суда у који је судија изабран и суда у који се упућује.

4. Упућивање у други државни орган, институцију надлежну за обуку у правосуђу или међународну организацију

Члан 21.

Судија може бити упућен, ради обављања стручних послова, у Високи савет судства, министарство надлежно за правосуђе, институцију надлежну за обуку у правосуђу и међународну организацију у области правосуђа.

Упућивање из става 1. овог члана врши се на предлог руководиоца органа, односно институције или организације у коју се судија упућује, по прибављеном мишљењу председника суда у коме судија врши своју функцију, уз сагласност судије.

Упућивање може трајати најдуже три године.

Решење о упућивању доноси Високи савет судства.

За време упућивања судија се може ослободити вршења судијске функције, на основу одлуке Високог савета судства.

У случају упућивања у министарство надлежно за послове правосуђа судија се обавезно ослобађа вршења судијске функције.

III. МЕЋУСОБНА НЕЗАВИСНОСТ СУДИЈА

1. Појам

Члан 22.

Судија је слободан у заступању свог схватања, утврђивању чињеница и примени права, у свему о чему одлучује.

Судија није дужан да икоме, па ни другим судијама и председнику суда, објашњава своја правна схватања и утврђено чињенично стање, изузев у образложењу одлуке или кад то закон посебно налаже.

2. Неизмењивост врсте посла и додела предмета случајем

Неизмењивост годишњих послова

Члан 23.

Судија има право да му се врста судијског посла одреди годишњим распоредом послова и да се не мења током године.

Изузетно, због избора новог судије, дужег одсуства судије, знатно повећаног или смањеног прилива предмета у току године по појединим правним областима или упражњеног судијског места, судији може током године бити промењена правна област у којој поступа.

Годишњи распоред послова и његова измена се одређују с обзиром на потребе суда и способност судије за успешно обављање послова на које се распоређује.

Расподела предмета случајем

Члан 24.

Судија предмете прима према редоследу независном од личности странака и околности правне ствари.

Судији се предмети поверавају на основу распореда послова у суду, у складу са Судским пословником, према редоследу унапред утврђеним за сваку календарску годину, искључиво на основу ознаке и броја предмета.

Нико нема права да судска већа образује и предмете додељује мимо распореда послова и редоследа пријема предмета.

Одступања

Члан 25.

Од редоследа пријема предмета може се одступити у случајевима предвиђеним законом, као и у случају оптерећености или оправдане спречености судије, у складу са Судским пословником.

У складу са Судским пословником, судији може бити одузет предмет: ако је због његовог дужег одсуства потребно поступити по предмету који је хитан по закону или по својој суштини; ако је угрожено ефикасно функционисање суда; ако је судији правноснажно изречена дисциплинска санкција због дисциплинског прекршаја неоправданог одуговлачења поступка, као и у другим случајевима предвиђеним законом.

Одузети предмет из става 2. овог члана додељује се у рад другом судији, у складу са Судским пословником.

Право на приговор

Члан 26.

На годишњи распоред послова, промену врсте посла, одступање од редоследа пријема предмета или одузимање предмета, судија има право на приговор председнику непосредно вишег суда, у року од три дана од дана сазнања.

О приговору судије Врховног касационог суда одлучује Општа седница.

Право на приговор због одузимања предмета има и странка, у року од три дана од дана сазнања.

Одлука по приговору доноси се у року од 15 дана од дана достављања.

Дужност обавештавања председника непосредно вишег суда

Члан 27.

Председник суда је дужан да о сваком одступању од редоследа пријема предмета писмено обавести председника непосредно вишег суда.

3. Обавештавање о трајању поступка

Члан 28.

Судија је дужан да председника суда обавести зашто првостепени поступак није окончан у року од једне године и да га затим на свака три месеца обавештава о даљем развоју поступка.

Прво обавештење у поступку по правном леку судија даје председнику суда после два месеца, а наредна на сваких 30 дана.

У првостепеном поступку председник суда је дужан да обавести председника непосредно вишег суда о сваком поступку који није окончан у року од две године и разложима за то.

У поступку по правном леку који није окончан у року од једне године, председник суда је дужан да обавести председника Врховног касационог суда.

Рок за обавештавање у извршним, ванпарничним и другим неспорним стварима одређује се Судским пословником.

Дужност обавештавања из овог члана тече од дана пријема предмета у суд.

4. Право судије на притужбу

Члан 29.

Судија може Високом савету судства изјавити притужбу ако му је повређено право за које овим законом није предвиђен посебан поступак заштите.

Притужба се доставља лицу на кога се притужба односи и које се може изјаснити у року од три дана од дана пријема.

Високи савет судства одлучује о притужби у року од 15 дана и одмах упознаје са одлуком судију подносиоца притужбе, председника суда, председника непосредно вишег суда и председника Врховног касационог суда. Ако је притужба основана, Високи савет судства предузима мере ради заштите права судије.

IV. ОДНОС СУДИЈСКЕ ФУНКЦИЈЕ И ДРУГИХ СЛУЖБИ, ПОСЛОВА И ПОСТУПАКА

1. Однос других служби, послова и поступака са судијском функцијом

Члан 30.

Судија не може бити на функцијама у органима који доносе прописе и органима извршне власти, јавним службама и органима покрајинске аутономије и јединица локалне самоуправе. Судија не може бити члан политичке странке, нити политички деловати на други начин, бавити се било којим јавним или приватним плаћеним послом, нити пружати правне услуге ни давати правне савете уз накнаду.

Изузетно од става 1. овог члана, судија може бити члан органа управљања институције надлежне за обуку у правосуђу, на основу одлуке Високог савета судства, у складу са посебним законом.

Са судијском функцијом неспојиве су и друге службе, послови и поступци који су опречни достојанству и независности судије или штете угледу суда.

Високи савет судства одлучује који су поступци опречни достојанству и независности судије и штетни по углед суда, на основу Етичког кодекса.

Судија може, ван радног времена, да се без посебног одобрења бави наставном и научном делатношћу, уз накнаду.

У случајевима одређеним законом, судија може, у току радног времена, да обавља наставну и научну делатност у институцији надлежној за обуку у правосуђу.

Судија може у току радног времена, по одобрењу председника суда, да учествује у раду стручних тела образованих у складу са посебним прописима и радних група за изразу закона и других аката.

Судија може бити упућен на студијско, односно друго стручно путовање у иностранство, на основу одлуке Високог савета судства, уз прибављено мишљење председника суда, при чему се посебно узимају у обзир оцене о раду из личног листа судије, као и познавање страног језика.

2. Поступак одлучивања о неспојивости

Дужност обавештавања и подношење пријаве

Члан 31.

Судија је дужан да писмено обавести Високи савет судства о свакој служби или послу за које постоји могућност да су неспојиви са судијском функцијом.

Високи савет судства обавештава председника суда и судију о постојању неспојивости службе или посла са судијском функцијом.

Председник суда дужан је да поднесе дисциплинску пријаву чим сазна да судија врши службу или посао или чини поступке за које постоји могућност да су неспојиви са његовом функцијом.

V. ВРЕДНОВАЊЕ РАДА СУДИЈА

Члан 32.

Рад свих судија и председника судова подлеже редовном вредновању.

Вредновање обухвата све аспекте судијског посла, односно послова председника суда и представља основу за избор, обавезну обуку судија и разрешење.

Вредновање се врши на основу јавно објављених, објективних и јединствених критеријума и мерила, у јединственом поступку у коме је обезбеђено учешће судије, односно председника суда чији се рад вреднује.

Критеријуме, мерила и поступак за вредновање рада судија, односно председника судова утврђује Високи савет судства.

Органи надлежни за вредновање

Члан 33.

Комисије Високог савета судства вреднују рад судија и председника судова.

Комисије су састављене од три члана, у којима судије судова вишег степена вреднују рад судија и председника судова нижег степена.

О приговорима на оцену одлучује комисија од три члана коју именује Високи савет судства из реда судија Врховног касационог суда.

Против одлуке комисије из става 3. овог члана може се покренути управни спор.

Састав и начин рада комисија из става 1. овог члана уређују се актом Високог савета судства.

Вредновање од стране Високог савета судства

Члан 34.

- брисан -

Период за који се врши вредновање

Члан 35.

Рад судија на сталној функцији и председника судова редовно се вреднује једном у три године, а судија који су први пут изабрани једном годишње.

Изузетно, на основу одлуке Високог савета судства, судија може бити и ванредно вреднован.

Оцене

Члан 36.

Вредновање се изражава оценом.

Оцене које се односе на вредновање судија, су: "изузетно успешно обавља судијску функцију", "успешно обавља судијску функцију" и "не задовољава".

Оцене које се односе на вредновање председника суда, су: "изузетно успешно обавља функцију председника суда", "успешно обавља функцију председника суда" и "незадовољавајуће обавља функцију председника суда".

Оцена се уписује у лични лист судије, односно председника суда.

VI. МАТЕРИЈАЛНИ ПОЛОЖАЈ СУДИЈЕ

Основна плата

Члан 37.

Судија има право на плату судије суда за који је изабран.

Плата судије одређује се на основу основне плате.

Основна плата одређује се множењем коефицијената за обрачун и исплату плата са основицом за обрачун и исплату плата.

Основица за обрачун и исплату плата судије утврђује се Законом о буџету.

Коефицијент за обрачун и исплату плате одређује се тиме што се сваки судија разврстава у једну од пет платних група.

Основна плата, према овом закону, јесте вредност у коју се не урачунава проценат за вредновање минулог рада.

Судија не може да уз плату прима и пензију остварену у складу са посебним прописима.

Платне групе судија

Члан 38.

Судије су разврстане у шест платних група, који су изражени у коефицијентима.

У првој платној групи су судије прекршајних судова.

У другој платној групи су судије основних судова.

У трећој платној групи су судије привредних, виших и Прекршајног апелационог суда.

У четвртој платној групи су судије Привредног апелационог, апелационих судова и Управног суда.

У петој платној групи су судије Врховног касационог суда.

У шестој платној групи је председник Врховног касационог суда.

Коефицијенти

Члан 39.

Прва платна група има коефицијент 2,50.

Друга платна група има коефицијент 3,00.

Трећа платна група има коефицијент 3,50.

Четврта платна група има коефицијент 4,00.

Пета платна група има коефицијент 5,00.

Шеста платна група има коефицијент 6,00.

Основна плата председника суда

Члан 40.

Основна плата председника суда се одређује тако што се плата судије тог суда увећава за:

- 10%, у суду до 20 судија;
- 15%, у суду до 40 судија;
- 20% у суду до 60 судија;
- 25% у суду до 80 судија;
- 30% у суду преко 80 судија.

Одредба става 1. овог члана се не примењује на председника Врховног касационог суда.

Плата судије који је премештен, односно упућен

Члан 41.

Судија који је премештен, односно упућен у други суд, министарство надлежно за правосуђе, установу или међународну организацију има право на основну плату судије суда, односно на основну плату у министарству надлежном за правосуђе, установи или међународној организацији у коју је премештен, односно упућен, ако је за њега повољнија.

Накнаде и остала примања судије који је премештен, односно упућен у други суд, министарство надлежно за правосуђе, установу или међународну организацију прописује Високи савет судства.

Увећање основне плате судије

Члан 42.

Основна плата судије који обавља функцију у суду у коме се не могу попунити судијска места може се увећати до 50%.

Основна плата судије који поступа у предметима кривичних дела са елементом организованог криминала и ратног злочина, може се увећати до 100%.

Одлуку о увећању основне плате из ст. 1. и 2. овог члана доноси Високи савет судства.

Основна плата заменика председника суда увећава се за 50% увећања из члана 40. став 1. овог закона.

Право на накнаду за одвојен живот имају судије судова републичког ранга и апелационих судова.

Право на накнаду из става 5. овог члана утврђује Високи савет судства.

Глава трећа

ИЗБОР СУДИЈЕ

I. УСЛОВИ ЗА ИЗБОР

Члан 43.

За судију може бити изабран држављанин Републике Србије који испуњава опште услове за рад у државним органима, који је завршио правни факултет, положио правосудни испит и који је стручан, способљен и достојан судијске функције.

Потребно радно искуство

Члан 44.

После положеног правосудног испита потребно је радно искуство у правној струци:

- две године за судију прекршајног суда;
- три године за судију основног суда;
- шест година за судију вишег суда, привредног суда и Прекршајног апелационог суда;

- десет година за судију апелационог суда, Привредног апелационог суда и Управног суда;
- дванаест година за судију Врховног касационог суда.

Остали услови за избор

Члан 45.

Остали услови за избор судије су стручност, оспособљеност и достојност.

Стручност подразумева поседовање теоријског и практичног знања потребног за обављање судијске функције.

Оспособљеност подразумева вештине које омогућавају ефикасну примену специфичних правничких знања у решавању судских предмета.

Достојност подразумева моралне особине које судија треба да поседује и понашање у складу са тим особинама.

Моралне особине које судија треба да поседује су: поштење, савесност, правичност, достојанственост, истрајност и узорност, а понашање у складу са тим особинама подразумева чување угледа судије и суда у служби и изван ње, свест о друштвеној одговорности, одржавање независности и непристрасности, поузданости и достојанства у служби и изван ње и преузимање одговорности за унутрашњу организацију и позитивну слику о судству у јавности.

Критеријуме и мерила за оцену стручности, оспособљености и достојности прописује Високи савет судства, у складу са законом.

Забрана дискриминације

Члан 46.

Приликом избора и предлагања за избор судије забрањена је дискриминација по било ком основу.

При избору и предлагању за избор судија води се рачуна о националном саставу становништва, одговарајућој заступљености припадника националних мањина и познавању стручне правне терминологије на језику националне мањине, који је у службеној употреби у суду.

II. ПОСТУПАК ЗА ИЗБОР

Оглашавање избора

Члан 47.

Избор судија оглашава Високи савет судства.

Оглас се објављује у "Службеном гласнику Републике Србије" и другом средству јавног обавештавања које покрива целу Републику Србију.

Подношење пријава

Члан 48.

Пријаве за избор се подносе Високом савету судства, у року од 15 дана од дана објављивања огласа у "Службеном гласнику Републике Србије".

Уз пријаву се подносе и докази о испуњавању услова за избор.

Прибављање података и мишљења

Члан 49.

Високи савет судства прибавља податке и мишљења о стручности, оспособљености и достојности кандидата.

Подаци и мишљења прибављају се од органа и организација у којима је кандидат радио у правној струци, а за кандидате који долазе из судова обавезно је прибављање мишљења седнице свих судија суда из кога потиче кандидат, као и мишљење седнице свих судија непосредно вишег суда, у које кандидат има право увида пре избора.

Предлагање судија који се први пут бирају

Члан 50.

Приликом предлагања кандидата за судије који се први пут бирају на судијску функцију, поред стручности, оспособљености и достојности, Високи савет судства ће посебно ценити и врсту послова које је кандидат обављао након положеног правосудног испита.

За кандидате који долазе из реда судијских помоћника обавезно се прибавља оцена рада.

Пре предлагања, Високи савет судства ће обавити разговор са пријављеним кандидатима.

Високи савет судства предлаже Народној скупштини једног кандидата за избор на једно судијско место. Високи савет судства дужан је да приликом предлагања кандидата за избор судије прекршајног или основног суда, предложи кандидата који је завршио почетну обуку у Правосудној академији, у складу са посебним законом.

Одлука о предлогу Високог савета судства мора бити образложена и објављена на интернет страници Високог савета судства.

Избор судије који се први пут бира

Члан 51.

Народна скупштина бира судију, који се први пут бира, међу кандидатима које је предложио Високи савет судства.

Одлука о избору из става 1. овог члана објављује се у "Службеном гласнику Републике Србије".

Избор судије на сталну функцију

Члан 52.

Судије на сталну функцију бира Високи савет судства.

Судија који је први пут биран и током трогодишњег мандата је оцењен са оценом "изузетно успешно обавља судијску функцију" обавезно се бира на сталну функцију.

Судија који је први пут биран и током трогодишњег мандата је оцењен оценом "не задовољава" не може бити биран на сталну функцију.

Свака одлука о избору мора бити образложена и објављује се у "Службеном гласнику Републике Србије".

III. ЗАКЛЕТВА СУДИЈЕ И СТУПАЊЕ НА ФУНКЦИЈУ

Полагање заклетве

Члан 53.

Пре ступања на функцију, судија полаже заклетву пред председником Народне скупштине.

Председник Врховног касационог суда полаже заклетву пред Народном скупштином.

Судија који је изабран на сталну судијску функцију не полаже поново заклетву.

Текст заклетве

Члан 54.

Заклетва судије гласи: "Заклињем се својом чашћу да ћу своју функцију вршити верно Уставу и закону, по најбољем знању и умећу и служити само истини и правди".

Ступање на функцију

Члан 55.

Судија који је изабран ступа на функцију на свечаној седници свих судија у суду за који је изабран.

Ступањем на функцију судији престаје ранија функција у другом суду.

Судија вишег суда који је изабран за председника нижег суда може да се после престанка те дужности врати на функцију судије вишег суда.

Кад се сматра да судија није изабран

Члан 56.

Сматра се да судија није изабран ако без оправданих разлога не ступи на функцију у року од 30 дана од дана избора.

Одлуку о томе доноси Високи савет судства на предлог председника суда и о њој обавештава Народну скупштину, ако се ради о судији који је први пут биран.

Судија има право жалбе Уставном суду на одлуку Високог савета судства.

Глава четврта

ПРЕСТАНАК СУДИЈСКЕ ФУНКЦИЈЕ

1. Сви разлози

Члан 57.

Судијска функција престаје на захтев судије, кад судија наврши радни век, кад трајно изгуби радну способност за обављање судијске функције, кад не буде изабран на сталну функцију или кад буде разрешен.

Одлуку о престанку судијске функције доноси Високи савет судства и против ње судија може изјавити приговор Високом савету судства у року од 15 дана од дана достављања одлуке.

Високи савет судства може одбацити приговор ако није изјављен у року, усвојити приговор и изменити одлуку о престанку функције или одбити приговор и потврдити одлуку о престанку функције.

Одлука о престанку судијске функције постаје правноснажна када је потврђена у поступку по приговору или истеком рока за изјављивање приговора ако приговор није изјављен.

2. Престанак функције на захтев судије

Члан 58.

Судија који жели да му функција престане подноси писмени захтев Високом савету судства.

Захтев може бити повучен док функција судији не престане одлуком Високог савета судства или истеком рока предвиђеног овим законом.

Ако о захтеву за престанак функције не буде одлучено у року од 30 дана, сматра се да је функција судији престала истеком рока од 30 дана од дана подношења захтева.

У осталим случајевима судијска функција престаје оног дана који Високи савет судства наведе у својој одлуци.

Ако судија после покренутог поступка за разрешење поднесе захтев за престанак функције, он се не разматра до окончања поступка за разрешење.

3. Навршење радног века

Члан 59.

Судији престаје радни век кад наврши 65 година живота или 40 година стажа осигурања, по сили закона.

4. Трајни губитак радне способности за обављање судијске функције

Члан 60.

Судији престаје судијска функција када се на основу мишљења стручне комисије надлежног органа утврди да је због здравственог стања неспособан за вршење судијске функције.

Одлуку за упућивање на обавезан здравствени преглед доноси Високи савет судства, на предлог председника суда, председника непосредно вишег суда и самог судије.

5. Престанак функције судији који је први пут биран

Члан 61.

Судији који је први пут биран, а не буде изабран на сталну судијску функцију, престаје судијска функција даном истека трогодишњег мандата, на основу образложене одлуке Високог савета судства.

6. Разрешење судије

Разлози за разрешење

Члан 62.

Судија се разрешава кад је осуђен за кривично дело на безусловну казну затвора од најмање шест месеци или за кажњиво дело које га чини недостојним судијске функције, кад нестручно врши функцију или због учињеног тешког дисциплинског прекршаја.

Посебно о нестручном вршењу функције

Члан 63.

Нестручним се сматра недовољно успешно вршење судијске функције, ако судија добије оцену "не задовољава", сходно критеријумима и мерилима за вредновање рада судија.

Надлежност и покретање поступка за разрешење

Члан 64.

Иницијативу за разрешење судије може поднети свако лице.

Високи савет судства, по службеној дужности или на предлог председника суда, председника непосредно вишег суда, председника Врховног касационог суда, органа надлежних за вредновање рада судије и Дисциплинске комисије покреће поступак за разрешење судије.

Разлоге за разрешење утврђује Високи савет судства.

Председник првостепеног суда пред којим је вођен кривични поступак против судије, дужан је да без одлагања достави Високом савету судства осуђујућу правноснажну пресуду.

Поступак пред Високим саветом судства

Члан 65.

Високи савет судства утврђује чињенице и одлучује у поступку затвореном за јавност.

Високи савет судства је дужан да спроведе поступак и донесе одлуку у року од 45 дана од дана достављања акта којим се поступак покреће.

Одлука Високог савета судства мора бити образложена.

Положај судије у поступку

Члан 66.

Судија има право да одмах буде обавештен о разлозима за покретање поступка, да се упозна с предметом, пратећом документацијом и током поступка и да сам или преко заступника пружи објашњења и доказе за своје наводе.

Судија има право да своје наводе усмено изложи пред Високим саветом судства.

7. Жалба на одлуку о престанку функције

Жалба Уставном суду

Члан 67.

Против правноснажне одлуке Високог савета судства о престанку функције, судија има право жалбе Уставном суду, у року од 30 дана од дана достављања одлуке.

Уставни суд својом одлуком може одбити жалбу или усвојити жалбу и поништити одлуку о престанку функције.

Одлука Уставног суда је коначна.

Одлука о престанку функције

Члан 68.

Правноснажна одлука о престанку функције из члана 57. став 4. овог закона и коначна одлука Уставног суда из члана 67. став 3. овог закона, објављују се у "Службеном гласнику Републике Србије".

Глава пета

ПРЕДСЕДНИК СУДА

Услови за избор председника суда

Члан 69.

За председника суда може бити изабран судија који се налази на сталној судијској функцији у суду истог или вишег степена, и који има изражену способност за руковођење и организацију послова у суду, а у складу са критеријумима које доноси Високи савет судства.

Предлагање кандидата за председника суда

Члан 70.

Високи савет судства предлаже једног кандидата за председника суда.

Пре утврђивања предлога, Високи савет судства прибавља мишљење о пријављеним кандидатима од седнице свих судија суда за који се предлаже избор председника.

Избор председника суда

Члан 71.

Народна скупштина бира председника суда, на предлог Високог савета судства.

Судија који је изабран за председника суда обавља и судијску функцију у том суду.

Трајање функције

Члан 72.

Председник суда бира се на пет година и не може бити поново изабран.

Време на које је председник суда изабран тече од дана ступања на функцију.

Вршилац функције председника суда

Члан 73.

Кад председнику суда престане функција, председник непосредно вишег суда поставља судију који врши функцију председника док нови председник суда не ступи на функцију, а најдуже на шест месеци.

Судију који врши функцију председника Врховног касационог суда поставља Општа седница.

Престанак функције председника суда

Члан 74.

Председнику суда престаје функција престанком судијске функције, избором за судију другог суда, на лични захтев, због укидања суда, истеком мандата и разрешењем са функције председника суда.

Одлуку о престанку функције председника суда доноси Народна скупштина.

Кад председнику суда престане функција, Високи савет судства је дужан да без одлагања предложи кандидате за избор председника суда.

Разлози за разрешење председника суда

Члан 75.

Председник суда разрешава се те функције због кршења обавеза установљених прописима за обављање послова судске управе, нарушавања начела независности судије, поступања супротно прописима о додељивању предмета, одступања од прописа којим се уређује годишњи распоред судија, тешког дисциплинског прекршаја у вршењу функције председника суда или нестручног вршења функције председника суда.

Сматра се да председник суда нестручно обавља функцију председника суда када, сходно критеријумима и мерилима за вредновање рада председника судова, његов рад буде вреднован оценом "не задовољава".

Поступак за утврђивање разлога за разрешење председника суда

Члан 76.

Свако лице може поднети иницијативу за разрешење председника суда.

Поступак за утврђивање разлога за разрешење председника суда покреће и води Високи савет судства.

Поступак за утврђивање разлога за разрешење председника суда покреће се по предлогу председника непосредно вишег суда, седнице свих судија суда чији је председник, министра надлежног за правосуђе, органа надлежног за вредновање рада председника суда и Дисциплинске комисије.

Одлука о разрешењу председника суда

Члан 77.

Одлуку о разрешењу председника суда доноси Народна скупштина, на основу предлога Високог савета судства, након спроведеног поступка у коме су утврђени разлози за разрешење.

Положај по престанку функције председника суда

Члан 78.

Председник суда који не буде поново изабран, који се разреши са те функције или му функција престане на лични захтев, наставља да обавља судијску функцију.

Кад судији вишег суда који је изабран за председника нижег суда престане функција председника има право да настави судијску функцију у вишем суду.

Председник Врховног касационог суда

Члан 79.

Председника Врховног касационог суда, међу судијама тог суда, на предлог Високог савета судства, по прибављеном мишљењу Опште седнице и надлежног одбора Народне скупштине, бира Народна скупштина.

Кандидат за председника Врховног касационог суда, уз пријаву на конкурс за избор, доставља и програм унапређења рада судова у Републици Србији, који се објављује на интернет страници Високог савета судства, заједно са подацима из радне биографије кандидата.

Председник Врховног касационог суда бира се на период од пет година и не може бити поново биран.

Председнику Врховног касационог суда престаје функција пре истека времена на које је изабран на лични захтев, престанком судијске функције или разрешењем из овим законом прописаних разлога за разрешење председника суда.

Поступак за разрешење председника Врховног касационог суда покреће се предлогом Опште седнице.

Поступак за утврђивање разлога за разрешење председника Врховног касационог суда води и одлуку о томе доноси Високи савет судства.

Одлуку о разрешењу председника Врховног касационог суда са те функције, доноси Народна скупштина на предлог Високог савета судства.

Одлуку о престанку функције председника Врховног касационог суда из других разлога, доноси Народна скупштина.

Примена одредаба о судијама

Члан 80.

Одредбе овог закона о избору и разрешењу судија, сходно се примењују и на избор и разрешење председника суда.

Остале одредбе овог закона, које се односе на судије, примењују се и на председнике судова.

Глава шеста

ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ О СУДИЈИ ПОРОТНИКУ

Услови за именовање и трајање функције

Члан 81.

За судију поротника може бити именован пунолетни држављанин Републике Србије који је достојан функције судије поротника.

Судија поротник не може бити члан политичке странке, нити политички деловати на други начин.

При именовању води се рачуна о полу, старости, занимању и друштвеном положају кандидата, о знању, стручности и склоности ка појединим врстама судских ствари.

Судија поротник именује се на пет година и може бити поново именован.

Поступак именовања

Члан 82.

Судију поротника именује Високи савет судства, на предлог министра надлежног за правосуђе.

Пре предлагања, министар прибавља мишљење суда за који се именује судија поротник.

За судију поротника може бити именовано пунолетно лице које, у моменту именовања има мање од седамдесет година живота.

Заклетва

Члан 83.

Судија поротник полаже заклетву пред председником суда за који је именован.

Заклетва гласи: "Заклињем се својом чашћу да ћу своју функцију вршити верно Уставу и закону, савесно, предано и непристрасно".

Удаљење са функције

Члан 84.

Председник суда удаљује судију поротника са функције ако је против њега покренут поступак за кривично дело због кога може бити разрешен или поступак за разрешење.

Удаљење траје до окончања поступка.

Нespoјивост са другим службама, пословима и поступцима

Члан 85.

Судија поротник не може бити адвокат ни пружати правне услуге и стручне савете уз накнаду.

Са функцијом судије поротника неспојиве су и друге службе, послови и поступци који су опречни достојанству и независности судије или штетни по углед суда.

Престанак функције

Члан 86.

Функција судије поротника престаје ако буде укинут суд у коме обавља функцију, разрешењем и истеком мандата.

Функција судије поротника не престаје због навршења радног века.

Поступак у коме се утврђују разлози за престанак функције судије поротника покреће се на основу предлога председника суда, председника непосредно вишег суда, председника Врховног касационог суда или министра надлежног за правосуђе.

Поступак покреће, води и одлуку доноси Високи савет судства.

Накнаде и награде судија поротника

Члан 87.

Судија поротник има право на накнаду трошкова насталих на функцији, накнаду за изгубљену зараду и право на награду.

Условне и висину накнаде и награде прописује Високи савет судства.

Сходна примена одредаба о судијама

Члан 88.

На судије поротнике сходно се примењују одредбе о судијама.

Глава седма

ДИСЦИПЛИНСКА ОДГОВОРНОСТ СУДИЈА

Дисциплински прекршај

Члан 89.

Дисциплински прекршај је несавесно вршење судијске функције или понашање судије недостојно судијске функције, који је прописан овим законом.

Врсте дисциплинских прекршаја

Члан 90.

Дисциплински прекршаји су:

- повреда начела непристрасности;
- пропуштање судије да тражи изузеће у предметима у којима постоји разлог за изузеће, односно искључење предвиђен законом;
- неоправдано кашњење у изради одлука;
- узимање предмета у рад редом који неоправдано одступа од реда којим су примљени;
- неоправдано незаказивање рочишта или претреса;
- учестало кашњење на заказана рочишта или претресе;
- неоправдано одуговлачење поступка;
- неоправдано необавештавање председника суда о предметима у којима поступак дуже траје;
- очигледно некоректно поступање према учесницима у судским поступцима и запосленима у суду;
- непоштовање радног времена;
- прихватање поклона супротно прописима који регулишу сукоб интереса;
- упуштање судије у непримерене односе са странкама или њиховим правним заступницима у поступку који води;
- давање коментара о судским одлукама, поступцима или предметима у средствима јавног информисања на начин супротан закону и Судском пословнику;
- обављање активности које су законом одређене као неспојиве са судијском функцијом;
- неоправдано непохађање обавезних програма обуке;
- достављање непотпуних или нетачних података од значаја за рад и одлучивање Високог савета судства;
- неоправдана измена годишњег распореда судијских послова у суду и повреда принципа случајног судије супротно закону;
- кршење одредаба Етичког кодекса у већој мери.

Тежак дисциплински прекршај постоји ако је услед извршења дисциплинског прекршаја из става 1. овог члана дошло до озбиљног поремећаја у вршењу судске

власти или обављања радних задатака у суду или до тешког нарушавања угледа и поверења јавности у судство, а нарочито застаревања предмета због несавесног рада судије и ако је наступила већа штета у имовини странке у поступку, као и у случају поновљеног дисциплинског прекршаја.

Под поновљеним дисциплинским прекршајем из става 2. овог члана сматра се три пута правоснажно утврђена одговорност судије за дисциплински прекршај.

Дисциплинске санкције

Члан 91.

Дисциплинске санкције су: јавна опомена, умањење плате до 50% до једне године и забрана напредовања у трајању до три године.

Дисциплинска санкција изриче се сразмерно тежини учињеног дисциплинског прекршаја.

Јавна опомена може бити изречена само када се први пут утврди одговорност судије за дисциплински прекршај.

Дисциплинска санкција умањење плате до 50% и дисциплинска санкција забрана напредовања у трајању до три године могу се изрећи свака посебно или заједно.

Покретање поступка за разрешење

Члан 92.

Када утврди одговорност судије за тежак дисциплински прекршај, Дисциплинска комисија покреће поступак за разрешење судије.

Дисциплински органи

Члан 93.

Дисциплински органи су: Дисциплински тужилац и његови заменици и Дисциплинска комисија, које образује Високи савет судства.

Чланове дисциплинских органа именује Високи савет судства из реда судија.

Састав, услове за именовање, трајање мандата и начин престанка дужности, начин рада и одлучивања у дисциплинским органима, уређује Високи савет судства, својим актом, који објављује.

Дисциплински поступак

Члан 94.

Дисциплински поступак води Дисциплинска комисија на предлог Дисциплинског тужиоца.

Предлог за вођење дисциплинског поступка, Дисциплински тужилац подноси на основу дисциплинске пријаве.

Дисциплински поступак је хитан и затворен за јавност, изузев уколико судија у односу на кога се поступак води не захтева да поступак буде јаван.

Вођење дисциплинског поступка застарева у року од две године од дана када је дисциплински прекршај учињен.

Одлуке Дисциплинског тужиоца

Члан 95.

Дисциплински тужилац може да одбаци дисциплинску пријаву као неосновану или да је прихвати и поднесе предлог за вођење дисциплинског поступка.

Положај судије у дисциплинском поступку

Члан 96.

Судија има право да одмах буде обавештен о предлогу Дисциплинског тужиоца, да се упозна са предметом и пратећом документацијом и да сам или преко заступника пружи објашњења и доказе за своје наводе.

Судија има право да своје наводе усмено изложи пред Дисциплинском комисијом.

Одлуке Дисциплинске комисије

Члан 97.

Након спроведеног дисциплинског поступка Дисциплинска комисија може да одбије предлог Дисциплинског тужиоца или да усвоји предлог и изрекне дисциплинску санкцију.

Против одлуке Дисциплинске комисије, Дисциплински тужилац и судија против кога се води дисциплински поступак, могу изјавити жалбу Високом савету судства, у року од осам дана од дана достављања одлуке.

Одлуке Високог савета судства

Члан 98.

Одлучујући по жалби, Високи савет судства може да потврди првостепену одлуку Дисциплинске комисије или да је преиначи.

Високи савет судства је дужан да о жалби одлучи у року од 30 дана од дана достављања жалбе.

Одлука Високог савета судства је коначна.

Судија коме је изречена дисциплинска санкција може покренути управни спор.

Правноснажна одлука којом је изречена дисциплинска санкција уписује се у лични лист судије.

Глава осма

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

I. ПРЕЛАЗНЕ ОДРЕДБЕ

Настављање судијске функције, односно судијске дужности у општинским органима за прекршаје и Већима за прекршаје

Члан 99.

Судије изабране по Закону о судијама ("Службени гласник РС", бр. 63/01, 42/02, 17/03, 27/03, 29/04, 35/04, 44/04, 61/05, 101/05 и 46/06) и Закону о судовима ("Службени гласник Републике Србије", бр. 46/91, 60/91 - исправка, 18/92 - исправка, 71/92, 63/01, 42/02, 27/03 и 29/04) настављају функцију у судовима за које су изабране до дана ступања на функцију судија изабраних у складу са овим законом.

Судије у општинским органима за прекршаје и Већима за прекршаје, именоване по Закону о прекршајима ("Службени гласник СРС", број 44/89 и "Службени гласник РС", бр. 21/90, 11/92, 6/93, 20/93, 53/93, 67/93, 28/94, 16/97, 37/97, 36/98, 44/98, 62/01, 65/01 и 55/04), настављају дужност у општинским органима за прекршаје и Већима за прекршаје, до дана ступања на функцију судија изабраних у складу са овим законом.

Избор судија

Члан 100.

Одлуку о броју судија и судија поротника доноси Високи савет судства, у складу са овим законом, у року од 30 дана од дана избора првог састава Високог савета судства, уз претходно прибављену сагласност министра надлежног за правосуђе.

Избор судија, у складу са овим законом, извршиће се најкасније до 1. децембра 2009. године, изузев судија Врховног касационог суда који ће бити изабрани у року од 90 дана од дана конституисања Високог савета судства.

Судије изабране у складу са овим законом ступају на функцију 1. јануара 2010. године.

Првим избором судије се сматра избор на дужност судије у складу са раније важећим законима. Именовање судије за прекршаје не сматра се првим избором.

Избор судија на сталну функцију

Члан 100а

Изузетно од одредаба члана 52. овог закона, судије које су први пут изабране на судијску функцију Одлуком о избору судија на трогодишњи мандат у судовима опште и посебне надлежности ("Службени гласник РС", број 111/09) и Одлуком о

избору судија на трогодишњи мандат у судовима опште и посебне надлежности ("Службени гласник РС", број 52/10), а током трогодишњег мандата нису оцењиване, Високи савет судства ће изабрати на сталну судијску функцију.

Одлуку о избору судија из става 1. овог члана Високи савет судства донеће најкасније до 31. децембра 2012. године.

Судије из става 1. овог члана ступају на сталну судијску функцију даном истека трогодишњег мандата на који су први пут биране.

Одлука из става 2. овог члана објављује се у "Службеном гласнику Републике Србије".

Престанак дужности и права судија које су изабране или именоване по ранијим законима

Члан 101.

Судијама из члана 99. ст. 1. и 2. овог закона, који нису изабрани у складу са овим законом, дужност престаје даном ступања на функцију судија изабраних у складу са овим законом.

Судије из става 1. овог члана, имају право на накнаду плате у трајању од шест месеци у висини плате коју су имали у тренутку престанка дужности.

Право на накнаду плате из става 2. овог члана престаје пре протеча рока од шест месеци ако судија коме је престала дужност заснује радни однос или стекне право на пензију, а може бити продужено за још шест месеци ако у тих шест месеци стиче право на пензију.

Избор председника судова

Члан 102.

Високи савет судства поставља вршиоца функције председника суда међу судијама изабраним у складу са овим законом.

Вршилац функције председника суда из става 1. овог члана ступа на ту функцију 1. јануара 2010. године.

Вршиоци функције председника суда обављају ову функцију до избора председника судова у складу са овим законом.

Председници судова, у складу са овим законом, биће изабрани у року од три месеца од истека рока из става 2. овог члана.

Председник Врховног касационог суда ступа на ту дужност 1. јануара 2010. године. Председник Врховног касационог суда постаје члан Високог савета судства даном избора за председника Врховног касационог суда.

До 1. јануара 2010. године председник Врховног касационог суда има право на основну плату једнаку основној плати председника Врховног суда Србије.

Избор судија поротника

Члан 103.

Судије поротници именовани по Закону о судијама ("Службени гласник РС", бр. 63/01, 42/02, 17/03, 27/03, 29/04, 35/04, 44/04, 61/05, 101/05 и 46/06) настављају функцију у судовима за које су именовани до избора судија поротника у складу са овим законом.

Судије поротници, у складу са овим законом, биће именовани најкасније до 1. јануара 2010. године.

Доношење подзаконских прописа

Члан 104.

Подзаконске прописе предвиђене овим законом Високи савет судства донеће најкасније у року од 60 дана од дана конституисања првог састава Високог савета судства.

До доношења прописа из става 1. овог члана примењиваће се прописи које је донео Високи савет правосуђа који нису у супротности са овим законом.

II. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Престанак важења ранијег закона

Члан 105.

Даном почетка примене овог закона престаје да важи Закон о судијама ("Службени гласник РС", бр. 63/01, 42/02, 17/03, 27/03, 29/04, 35/04, 44/04, 61/05, 101/05 и 46/06).

Престанак важења других закона, односно одредаба других закона

Члан 106.

Даном почетка примене овог закона престају да важе одредбе Закона о платама у државним органима и јавним службама ("Службени гласник РС", бр. 34/01, 62/06 - др. закон и 63/06 - исправка др. закона) у делу који се односи на начин утврђивања плата, додатака и накнада судија.

Даном почетка примене овог закона престаје да важи одредба члана 51. став 2. Закона о судским таксама ("Службени гласник РС", бр. 28/94, 53/95, 16/97, 34/01 - др. закон, 9/02, 29/04 и 61/05) у делу који се односи на правосудни додатак.

Ступање закона на снагу

Члан 107.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије", а примењује се од 1. јануара 2010. године, изузев одредбе члана 20. став 2. која се примењује од ступања овог закона на снагу и одредаба чл. 43-54. и члана 81, члана 82. став 1. и чл. 83. и 88. овог закона, које почињу да се примењују од дана конституисања Високог савета судства.

До конституисања Високог савета судства, односно до почетка примене овог закона, одлуку о упућивању у други суд из члана 20. став 2. овог закона доноси Високи савет правосуђа, односно Високи савет судства, уз сагласност судије.